

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudců JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Martina Lachmanna ve věci

žalobce: **F. B.**,
bytem L. 291, Č. K.,
zastoupen advokátem JUDr. Ing. Jiřím Špeldou,
se sídlem Šafaříkova 666, 500 02 Hradec Králové,

proti

žalovanému: **první náměstek policejního prezidenta, Policejní prezidium**,
se sídlem Strojnická 27, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 22. 9. 2015, č. j.: PPR-10027-4/ČJ-2015-990131,

takto:

- I. Rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 22. 9. 2015, č. j.: PPR-10027-4/ČJ-2015-990131, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 13.200 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Ing. Jiřího Špeldy, advokáta.

Odůvodnění:

I. Stručné vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru (dále jen „žalovaný“) označeného v záhlaví tohoto rozsudku, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby Policie ČR ve věcech služebního poměru (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 19. 2. 2015, číslo 601/2015, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 20. 3. 2015, č. j. 745/2015. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím byla podle § 125 odst. 1 s odkazem na § 54 zákona

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“) zamítnuta žádost žalobce o doplatek služebního příjmu za nařízenou službu přesčas, kterou vykonal od 1. 1. 2012 do 30. 11. 2014, v každém z uvedených kalendářních roků v rozsahu 150 hodin.

II. Žaloba

2. Hlavní žalobní námitkou žalobce je, že obě rozhodnutí správních orgánů vychází z nesprávného výkladu § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru. Dané ustanovení, které je dále konkretizováno v § 54 odst. 2, znamená, že ve služebním příjmu dle § 112 odst. 2 je zohledněn jen výkon služby přesčas, který je nařízen z důvodu a v rozsahu stanoveném zákonem. Pokud není přesčas nařízen způsobem, z důvodu a v rozsahu stanoveném zákonem, není ve služebním příjmu zohledněn a policistovi za takto vykonanou službu náleží další příjem.
3. Žalobce byl jako bývalý příslušník Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby Policie ČR (dále jen „ÚOÚČ“) povinen v každém roce od 2012 do 2014 sloužit 150 hodin služby přesčas bez nároku na služební příjem, tj. každý rok odsloužil maximum možných neplacených přesčasových hodin, a tedy sloužení 150 hodin ročně zdarma se stalo standardem, nikoliv něčím výjimečným. Ve vztahu k odůvodnění nařízených přesčasových hodin v napadených rozhodnutích měl za to, že čerpání nařízené dovolené, pravidelné plánované středeční zasedání Vlády ČR, dočasná pracovní neschopnost kolegy atd. není nepředvídatelné. Proto v jeho případě nebyl dán důvod pro nařízení neplacené služby přesčas.
4. Nařizováním služby přesčas je obecně řešen podstav počtů policistů, což je dle žalobce nezákonné a nemůže jít k tíži jednotlivých policistů v podobě zneužívání nařizování neplacené služby přesčas. Pro neplacenou službu přesčas musí být splněn zákonný předpoklad výjimečnosti, to se v jeho případě nestalo. Pracoviště, na kterém byl žalobce funkčně zařazen, nebylo personálně obsazeno do té míry, aby byl zajištěn běžný výkon služby bez nutnosti nařizovat službu nad základní dobu služby v týdnu, přitom nedostatečné personální obsazení pracoviště není relevantním důvodem pro nařízení služby přesčas. Takto nařízená služba pak není zohledněna ve služebním příjmu. Ve služebním příjmu je zohledněna pouze ta, která je konána v důležitém zájmu služby, což musí být služba výjimečná.
5. Služební funkcionář pochybil jednak v tom, že neoprávněně nařizoval výkon služby přesčas nad rámec základní doby služby, a dále v tom, že odmítal doplácet rozdíl služebního příjmu. Je přitom nezbytné, aby žalovaný zcela zřetelně odůvodnil a jednoznačně prokázal a doložil, že odsloužená služba přesčas nebyla využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouštěl zákon.
6. Žalobce z výše uvedených důvodů navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro nepřezkoumatelnost, příp. shledá-li soud rozhodnutí přezkoumatelné, aby jej zrušil proto, že služba přesčas nebyla nařizována v důležitém zájmu služby, tj. v rozporu se zákonem.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 16. 12. 2015 uvedl, že zjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti – důvody nařízení služby přesčas spočívaly zejména v kumulaci nepřítomnosti příslušníků útvaru, bezpečnostní akci nebo zvýšeném

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

bezpečnostním riziku. S tím, že příslušníci budou čerpat řádnou dovolenou a jiné nároky vyplývající ze zákona o služebním poměru samozřejmě žalovaný počítá, nelze však vycházet z ideálního modelu, kdy se absence jednotlivých příslušníků budou vzájemně střídat. Mít v záloze „rezervy“ na vykrývání jakýchkoliv situací, aby vůbec nedocházelo k nařizování služby přesčas, není reálně možné, neboť pro tyto příslušníky by nebylo při plnění běžných úkolů za přítomnosti běžného počtu příslušníků využití.

8. Nastavené počty systematizovaných služebních míst v systemizaci plánovaných míst organizačních jednotek útvaru jsou stanoveny tak, aby v běžném výkonu služby nemusela být nařizována služba přesčas za nepřítomné příslušníky, pokud není překročena optimálně nastavená hranice zastupitelnosti. V okamžiku, kdy se krátkodobě, neočekávaně a výjimečně změni běžné podmínky výkonu služby, jde o vybočení z normálu. Nařízení služby přesčas, které řeší krátkodobý, neočekávaný výpadek příslušníka, nelze zaměňovat za trvalé nahrazování nedostatku příslušníků ve výkonu služby. Hranici, kdy dochází k vybočení z řádného výkonu služby, musí posoudit vedoucí skupiny na základě osobních znalostí a zkušeností a v nezbytném případě může nařídit výkon služby přesčas v důležitém zájmu služby.
9. Žalovaný nesouhlasil s tvrzením žalobce, že v útvaru existoval dlouhodobý personální podstav. Na běžný výkon služby existoval v útvaru dostatečný počet příslušníků. Z předložených materiálů vyplývá, že služební funkcionář udržoval po celé období naplněnost skupin na maximálně možných počtech. Údaje o obsazenosti odboru nevyjadřují nic jiného, než že některá systemizovaná služební místa nejsou dočasně obsazena. Při tak velkém odboru není možné dosáhnout 100 % obsazenosti, jelikož má na obsazenost odboru vliv řada aspektů, které jsou podrobně rozvedeny v napadeném rozhodnutí. Na pokles počtu příslušníků nelze reagovat „ze dne na den“, protože při přijímání či převádění příslušníků je nutno postupovat v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o služebním poměru. V této souvislosti žalovaný připomněl, že přijímací řízení z civilního sektoru trvá 3 a 4 měsíce, žádosti o převedení příslušníků jsou obvykle realizovány v období cca. 2 až 3 měsíců.
10. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobci byla služba přesčas v rozsahu 150 hodin ročně nařízena dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru v důležitém zájmu služby. Tato skutečnost byla v napadeném rozhodnutí v jednotlivých případech služby přesčas řádně zdůvodněna. Žalobci byl za takto vykonanou službu přesčas nařízenou v souladu s § 54 odst. 1 citovaného zákona a rozsudky správních soudů poskytnut služební příjem s ohledem na § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru.
11. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci Městským soudem

12. Ve věci samé rozhodl Městský soud v Praze bez nařízení jednání, neboť žalobce se k výzvě soudu ve stanovené lhůtě nevyjádřil a žalovaný v podání ze dne 23. 8. 2018 výslovně uvedl, že nařízení ústního jednání nepožaduje (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobcem navržené důkazy (rozhodnutí žalovaného, rozhodnutí správního orgánu I. stupně) soud neprovedl, neboť jsou součástí správního spisu, z něhož soud vyšel při přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí.
13. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán. Vycházel přitom ze skutkového

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 věta první s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

14. Soud věc projednal a rozhodl opětovně poté, co byl jeho předchozí rozsudek ze dne 26. 2. 2018, č. j. 9 Ad 26/2015-48, zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2018, č. j. 4 As 84/2018-75, ke kasační stížnosti žalovaného. NSS se sice ztotožnil s konečným závěrem zdejšího soudu, že žalobou napadené rozhodnutí žalovaného bylo třeba zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, současně ale shledal předchozí rozsudek nepřezkoumatelným pro neaplikování judikaturou vymezených kritérií přezkumu (konkrétně v rozsudcích NSS ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 27/2017-31, a ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32.) K tomu zdejší soud pro úplnost uvádí, že uvedená judikatura byla vydána krátce před rozhodnutím soudu ve věci a nebyla tak ještě veřejně dostupná.
15. Vázán právním názorem NSS soud přistoupil znovu k přezkumu zákonnosti žalovaného rozhodnutí a dospěl k závěru, že jsou dány důvody pro jeho zrušení.
16. Podstatou žaloby je nesouhlas žalobce se závěrem žalovaného, že žalobce nemá nárok na proplacení přesčasových služeb odsloužených u ÚOÚČ v letech 2012 až 2014, neboť služba přesčas mu byla v uvedeném období nařizována v souladu se zákonem a rozsah přesčasových hodin je zohledněn ve služebním příjmu za výkon služby. Ve věci tak má stěžejní význam, zda služby přesčas byly nařízeny v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru.
17. Podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru *příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.*
18. Podle § 54 odst. 2 téhož zákona, *jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídit po dobu krizového stavu, anebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1.*
19. Podle § 52 odst. 3, věty první zákona o služebním poměru se za službu přesčas podle odst. 1 a 2 považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn.
20. Podle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru *příslušníkovi je stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.*
21. Ustanovení § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník *nárok na náhradní volno za každou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.*
22. K otázce nároku na proplacení služebního příjmu za službu přesčas existuje četná judikatura správních soudů, zejména rozsudky NSS ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, č. 2823/2013 Sb. NSS, ze dne 23. 5. 2013 č. j. 4 Ads 11/2013-41, č. 2900/2013 Sb. NSS, ze dne 15. 10. 2015, č. j. 1 As 183/2015-63, č. 3341/2016 Sb. NSS, ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32, ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 27/2017-31, a navazující rozsudek ze dne 25. 7. 2018, č. j. 9 As 133/2017-35. Ani v nyní projednávané věci soud neshledal důvod se od této judikatury odchýlit.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

23. Judikatura NSS dovodila, že na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na náhradní volno nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku i za každou vykonanou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která byla nařízena v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41, č. 2900/2013 Sb. NSS). Pro nyní projednávanou věc je tak rozhodné, zda byla nařízena služba přesčas v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru či nikoli.

24. Soud z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného zjistil, že ve dnech služby přesčas nařízené žalobci žalovaný, jakož i správní orgán I. stupně, uvedl následně uvedené důvody, vyplývající z obsahu spisového materiálu (analýza přesčasových hodin provedená správním orgánem I. stupně, kniha služeb, žádosti o služební volno, příp. dovolenou):

25. ROK 2012:

a) doplnění služby za nepřítomné policisty z důvodu kumulace nepřítomností, přičemž z přípisu o předložení podkladů vedoucímu personálního a školského odboru ze dne 21. 1. 2015, č. j. UOC-1775-5/ČJ-2014, vyplývá, že za rok 2012 nebylo možno konkretizovat, za které jednotlivé policisty žalobce službu přesčas sloužil. Šlo o tyto dny nařízené služby přesčas:

1. 1. – 2. 1. - celkový počet nepřítomných 9, z nich 7 čerpalo řádnou dovolenou, 2 z nich bylo v pracovní neschopnosti;

11. 1. – 12. 1. - celkový počet nepřítomných 4, z nich 3 čerpali řádnou dovolenou, 1 byl v pracovní neschopnosti;

15. 2. – 16. 2. - celkový počet nepřítomných 2, kteří čerpali řádnou dovolenou;

5. 3. – celkový počet nepřítomných 4, z nich 2 byli v pracovní neschopnosti, jeden čerpal řádnou dovolenou a jeden měl služební volno, přičemž z předložených podkladů vyplynulo, že šlo o důvod ošetřování člena rodiny;

16. 3 – 17. 3. - celkový počet nepřítomných 8, z nich 3 čerpali řádnou dovolenou, 2 byli v pracovní neschopnosti a 3 měli služební volno, přičemž z předložených podkladů vyplynulo, že ve dvou případech šlo o důvod služebního volna při studiu podle § 73 odst. 2 písm. b) zákona o služebním poměru a v jednom případě o dárčování krve podle § 68 odst. 5 písm. a) téhož zákona;

b) bezpečnostní akce v souvislosti se zasedáním vlády ČR ve dnech 1. 2., 22. 2., a 7. 3.;

c) posílení výkonu služby z důvodu zvýšení bezpečnostních rizik v okolí chráněných objektů ve dnech 7. 2. a 28. 3.;

26. ROK 2013:

pouze z důvodu doplnění služby za nepřítomné policisty, a to ve dnech:

25. 1. – 26. 1. a 14. 2. – 15. 2. z důvodu pracovní neschopnosti konkrétního policisty;

1. 3. – 2. 3. a 9. 6. – 10. 6. z důvodu čerpání služebního volna konkrétním policistou; přičemž z předložených podkladů vyplynulo, že v obou případech šlo o důvod ošetřování člena rodiny;

16. 3. – 17. 3., 15. 4. – 16. 4., a 27. 6. – 28. 6. z důvodu čerpání řádné dovolené konkrétním policistou;

27. ROK 2014:

a) doplnění služby za nepřítomné policisty ve dnech

24. 1. – 25. 1. a 13. 6. – 14. 6. – z důvodu čerpání řádné dovolené konkrétním policistou;

3. 2. – 4. 2. a 19. 4. – 20. 4. - z důvodu čerpání služebního volna konkrétním policistou; přičemž z předložených podkladů vyplynulo, že v obou případech šlo o důvod ošetřování člena rodiny;

18. 2. – 19. 2. a 5. 3. - z důvodu pracovní neschopnosti konkrétního policisty;

b) bezpečnostní akce Pražský hrad dne 28. 8.;

c) posílení výkonu služby z důvodu zvýšení bezpečnostních rizik v okolí chráněných objektů ve dnech 16. 1. a 4. 8.;

28. Z výše citovaných zákonných ustanovení a ustálené judikatury NSS k § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru je zřejmé, že má-li být služba přesčas využívána v souladu s platnou právní úpravou, musí být přitom současně dodrženy následující podmínky:

1) důležitý zájem služby a

2) z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas;

3) odůvodnění přijetí tohoto opatření;

4) maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, popř. vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu.

29. Soud proto zkoumal, zda byly tyto podmínky splněny současně, přičemž mezi účastníky není sporu o splnění podmínky 4), tj. že žalobce sloužil službu přesčas v každém z příslušných roků v maximálním rozsahu, tj. právě 150 hodin.

30. Pokud jde o podmínku 3), tj. odůvodňování přijetí opatření, kterým se nařizuje služba přesčas, k této otázce se vyjádřil NSS zejména v rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41, č. 2900/2013 Sb. NSS, kde konstatoval, že „řízení ve věcech služebního poměru se podle § 171 písm. h) služebního zákona nevztahuje na nařízení služby přesčas, z čehož je zřejmé, že se při nařizování přesčasové služby nevydává rozhodnutí v písemné formě, které by muselo obsahovat náležitosti uvedené v § 181 odst. 5 téhož zákona. [...] S ohledem na zmíněnou neformálnost rozhodování o službě přesčas a její četnost nelze zajisté vyžadovat, aby odůvodnění jednotlivé služby přesčas mělo parametry, které služební zákon stanovuje pro odůvodnění rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služebního poměru. Nicméně po vedoucím příslušníkovi je možné žádat alespoň rámcové vymezení určitého důvodu pro nařízení služby přesčas a stručný písemný záznam o tomto důvodu, například v knize služeb.“

31. Soud s odkazem na shora uvedený přehled přesčasových služeb žalobce v letech 2012 až 2014 uvádí, že v posuzovaném případě byla splněna podmínka 3), neboť důvody pro nařízení služby přesčas byly vymezeny s dostatečnou mírou konkrétnosti tak, aby bylo přezkoumatelné, proč byla žalobci v konkrétní dny nařízena služba přesčas a z jakých důvodů. Soud tak v této části nevěšel žalobci na námitku, že je snad rozhodnutí žalovaného v tomto ohledu nepřezkoumatelné, což mimo jiné vyvrací i podklady pro rozhodnutí, které našly svůj odraz v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

32. Jinou otázkou je, zda takto vymezené jednotlivé důvody lze považovat za důležitý zájem služby, pro který bylo možno žalobci nařídit tzv. neplacenou službu přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru), tj. splnění podmínek 1) a 2).
33. Pokud jde o podmínky 1) a 2), soud předně obecně uvádí, že „*důležitým zájmem služby*“ se dle § 201 zákona o služebním poměru rozumí „*zájem bezpečnostního sboru na včasné a kvalitní plnění úkolů bezpečnostního sboru*“. V rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, č. 2823/2013 Sb. NSS, NSS uvedl, že ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru „*předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak shledat v tom, jak na to poukázal již krajský soud, když je dlouhodobý až trvalý nedostatek osob nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby*.“ Dále připustil, že si lze „*představit vznik neočekávané situace způsobené např. momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků např. ze zdravotních či jiných důvodů, jež by byla oprávněně subsumována pod § 54, resp. § 201 [zákona o služebním poměru]*.“ Žalovaný však vždy musí „*jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázat, že služba přesčas není z jejich strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava; v opačném případě to má dopad na případy, kdy jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1*“ cit. zákona.
34. NSS v dalším rozsudku ze dne 15. 10. 2015, č. j. 1 As 183/2015-63, č. 3341/2016 Sb. NSS, konstatoval, že služba přesčas „*podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru může být služba přesčas v maximálním rozsahu 150 hodin v kalendářním roce (mimo případy krizového stavu nebo výjimečné případy ve veřejném zájmu dle § 54 odst. 2, kdy lze nařídit službu přesčas i nad rámec tohoto limitu) nařízena pouze v důležitém zájmu služby. V takovém případě nedochází k navýšení služebního příjmu, neboť při jeho stanovení je již s případnými přesčasovými hodinami počítáno (§ 112 odst. 2 zákona o služebním poměru). Pokud však přesčasové hodiny uvedený limit přesáhnou, má příslušník nárok buď na náhradní volno, nebo na poměrnou část příslušného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku. Na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na náhradní volno, nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku i za každou vykonanou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která byla nařízena v rozporu se zákonem.*“ (bod 36 citovaného rozsudku, potvrzení doplnil městský soud; obdobně viz též rozsudek NSS ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41).
35. Pokud tedy žalovaný v napadeném rozhodnutí na str. 9 uvedl, že služební příjem za službu přesčas do limitu 150 hodin ročně nelze poskytnout, protože podle § 125 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na služební příjem pouze za službu přesčas nad 150 hodin, jde o interpretaci, která je v přímém rozporu s právě předestřeným výkladem NSS v rozsudku č. j. 1 As 183/2015-63. Z tohoto pohledu soud přisvědčil hlavní námitce žalobce, že žalovaný vycházel z nesprávného výkladu § 112 odst. 2 citovaného zákona, neboť pokud není služba přesčas nařízena způsobem, z důvodu a v rozsahu stanoveném zákonem, není ve služebním příjmu zohledněna a příslušníkovi za takto vykonanou službu náleží další příjem.
36. Z citované judikatury NSS dále vyplývá, že služba přesčas dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru představuje *výjimečné* opatření, které umožňuje, aby byl nařízen výkon služby nad rámec základní doby služby (která je dle § 52 odst. 1 zákona o služebním

oměru 37,5 hodin týdně). Typicky jde o situace, kdy by ani za plného stavu příslušníků přiřazených k výkonu služby nebylo lze zajistit včasné a kvalitní plnění úkolů bezpečnostního sboru, a proto vyvstala potřeba službu „posílit“ i z řad příslušníků, který v dané době službu nekonají. Zákon o služebním poměru tedy nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné libovolně čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. V opačném případě by se vytratil rozdíl mezi základní dobou služby v týdnu a službou přesčas. Využíváním takového fondu by mohlo být u každého příslušníka dosaženo poměrným zvýšením základní doby služby, aniž by muselo být nařizování služby přesčas jakkoliv vykazováno a odůvodňováno. Pokud by však zákonodárce zamýšlel umožnit automatické nařizování služby přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, nepodmiňoval by využití tohoto institutu důležitým zájmem služby.

37. V nyní projednávané věci je ze správního spisu patrné, že v posuzovaném případě žalovaný vyložil „*důležitý zájem služby*“ tak, že jde o bezproblémové zajištění běžného výkonu služby bezpečnostního sboru, přesněji Útvaru pro ochranu ústavních činitelů, odboru ochrany objektu zvláštního významu. Žalovaný pak v této souvislosti poukazoval na to, že náplní práce žalobce je zajištění bezpečnosti chráněných objektů (např. Parlamentu České republiky) a určených ústavních činitelů (např. předsedů obou komor Parlamentu), z čehož dovodil, že zajištění bezpečnosti výše uvedených objektů a osob je vždy možno podřadit pod pojem „*důležitý zájem služby*“. V rozhodnutí správního orgánu I. stupně, s jehož závěry se žalovaný ztotožnil, služební funkcionář uvedl, že „*zajištění ochrany uvedených objektů a prostorů proti napadení odvrácení útoku je prioritou a je nutno, aby do výkonu služby nastupoval požadovaný počet příslušníků k zajištění uvedených úkolů. Proto každá náhlá nepřítomnost příslušníka ve výkonu služby musí být adekvátně zajištěna jiným příslušníkem v rámci nařízené služby přesčas, vzhledem k důležitosti plněných úkolů, jejichž nezajištění a případná nedostatečná ochrana by ohrozila životy a zdraví chráněných osob, ochranu uvedených objektů, kde se chráněné osoby pohybují a objektů, jejichž ochrana je důležitá pro chod státu.*“ (s. 3). Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí ještě doplnil, že „*v případech služby přesčas z důvodů bezpečnostních akcí nebo zvýšených bezpečnostních rizik se odvolací orgán shoduje se stanoviskem služební funkcionáře, že se zvyšuje riziko ohrožující včasné a kvalitní plnění úkolů při ochraně objektů zvláštního významu a osob, proto je nutné reagovat posílením výkonu služby. Dochází k vyšším nárokům na bezpečnostní dohled jak v chráněných objektech (pohyb většího množství personálu, návštěv, zástupců médií, případně i chráněných osob apod.), tak v okolí těchto objektů (demonstrace, protesty, doprava apod.). Je nutné obsadit a strážnit další stanoviště, která nejsou za standardních podmínek výkonu služby obsazována*“ z čehož vyplývá, že „*se jedná o nahodilé a výjimečné situace, které opravňují nařízení služby přesčas v takovém rozsahu, aby bylo zajištěno včasné a kvalitní plnění úkolů bezpečnostního sboru.*“ (str. 8).
38. Prvek *výjimečnosti* žalovaný spatřoval v tom, že k nařízení služby přesčas došlo vždy operativně. Ve vyjádření k žalobě žalovaný též zopakoval, že nastavené počty systematizovaných služebních míst v systemizaci plánovaných míst organizačních jednotek útvaru jsou stanoveny tak, aby v běžném výkonu služby nemusela být nařizována služba přesčas za nepřítomné příslušníky, pokud není překročena optimálně nastavená hranice zastupitelnosti. V okamžiku, kdy se krátkodobě, neočekávaně a výjimečně změní běžné podmínky výkonu služby, jde o vybočení z normálu. Nařízení služby přesčas, které řeší krátkodobý, neočekávaný výpadek příslušníka, nelze zaměňovat za trvalé nahrazování nedostatku příslušníků ve výkonu služby. Popřel, že by služby přesčas byly nařizovány z důvodu nedostatečného personálního obsazení a nedostatku finančních prostředků.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Naopak uváděl, že služby přesčas byly nařizovány v případech náhlého onemocnění příslušníků, čerpání služebního volna, nečekané ošetřování člena rodiny, služebního školení, výkonu veřejných funkcí a podobně. V každém takovém případě je nadto náležité a řádně odůvodněno, z jakého důvodu byla žalobci nařízena služba přesčas a za jakého konkrétního pracovníka, čímž služební funkcionář dostal své povinnosti, kterou požaduje Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013, a to vymezit v přiměřeném rozsahu důvody nařízení služby přesčas. Dle názoru správního orgánu I. stupně pak nelze po služebním funkcionáři požadovat, aby v případech těchto krátkodobých potřeb na pokrytí výkonu služby předkládal vládě návrhy na navýšení počtu systemizovaných služebních míst (s. 9).

39. Soud k tomu poukazuje na shora uvedený přehled přesčasových služeb žalobce, z něhož je patrné, že pokud jde o důvod nařízení služby přesčas spočívající v doplnění služby za nepřítomné policisty, v roce 2012 nebylo s ohledem na tehdejší administrativní praxi služebního orgánu dohledatelné, za kterého konkrétního policisty ze všech chybějících v daném dni žalobce službu sloužil. Jak bude vysvětleno níže, tato skutečnost má vliv na způsob vypořádání námítky žalobce týkající se nezákonnosti nařízení neplacené služby přesčas, proto soud vypořádal nejdříve roky 2013 a 2014, v nichž již byl konkrétní chybějící policista (a tedy i důvod jeho absence) uveden a poté rok 2012, při jehož posuzování bylo nutno zohledňovat i další kritéria nastavená aktuální judikaturou NSS.
40. Soud tedy ve vztahu k rokům 2013 a 2014 přistoupil k hodnocení, zda bylo možné připustit jako důležitý zájem služby v souladu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas samostatně jednotlivé dílčí důvody absence jiných příslušníků, které správní orgán v napadeném rozhodnutí vymezil. Jak plyne z výše uvedeného přehledu přesčasových služeb žalobce, žalobce byl do služby přesčas za jiné příslušníky v letech 2013 a 2014 velen z těchto důvodů:
 - 1) pracovní neschopnost,
 - 2) čerpání řádné dovolené, a
 - 3) čerpání služebního volna z důvodu ošetřování člena rodiny.
- 1) *Pracovní neschopnost*
41. Jako důležitý důvod pro nařízení služby přesčas lze v souladu s judikaturou NSS akceptovat pracovní neschopnost jednoho příslušníka a nutnost jeho zastoupení po dobu nepřítomnosti příslušníkem jiným (k tomu viz rozsudek NSS, č. j. 1 As 183/2015-63, již citovaný výše). „*Pracovní neschopnost způsobená zdravotními problémy je nahodilá událost. K pracovní neschopnosti totiž u jednotlivého příslušníka nemusí vůbec dojít a i v případě, že k ní dojde, nelze ji dopředu předvídat.*“ Žalobci byla nařízena služba přesčas z důvodu pracovní neschopnosti za konkrétního policistu v roce 2013 dvakrát (25. 1. – 26. 1. 2013, 14. 2. – 15. 2. 2013), a v roce 2014 rovněž dvakrát (18. 2. – 19. 2. 2014, 5. 3. 2014).
42. *Lze tak učinit dílčí závěr, že nařízení služby přesčas žalobci ve dnech 25. 1. – 26. 1. 2013, 14. 2. – 15. 2. 2013, 18. 2. – 19. 2. 2014 a 5. 3. 2014 z tohoto úhlu pohledu obstojí.*
 - 2) *Dovolená*
43. Pokud se jedná o dovolenou, NSS ve svém rozsudku ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32 (bod [48]), uvedl, že „*nařizování a čerpání dovolené je zcela běžnou záležitostí, není tedy naplněn požadavek výjimečnosti, který je spojený s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Kdy bude dovolená čerpána, si neurčuje příslušník sám. Čerpání dovolené je natolik běžnou součástí služby u policejního sboru, že je věcí státní správy policie, aby vyřešila personální otázky fungování policie tak, aby jen z důvodu čerpání dovolené u jednoho příslušníka nebyla jinému příslušníkovi nařizována služba přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena.“ (k témuž závěru srov. též rozsudek NSS č. j. 9 As 27/2017-31, již citovaný výše). Požadavek důležitého veřejného zájmu, resp. výjimečnosti tak v těchto případech dán není. Proto soud nemohl akceptovat jako důvod opravňující k nařízení služby přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru čerpání řádné dovolené.

44. *Lze tedy učinit další dílčí závěr, že nařízení služby přesčas žalobci ve dnech 16. 3. – 17. 3. 2013, 15. 4. – 16. 4. 2013, 27. 6. – 28. 6. 2013, 24. 1. – 25. 1. 2014, a 13. 6. – 14. 6. 2014. nebylo v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru.*

3) Služební volno z důvodu ošetřování člena rodiny

45. V případě služební volna je zapotřebí rozlišovat jednotlivé konkrétní důvody, pro které bylo v posuzovaném případě nařízeno. Zákon o služebním poměru zakotvuje služební volno ve své hlavě čtvrté a páté – služební volno s poskytnutím služebního příjmu a služební volno bez poskytnutí služebního příjmu. V případě některých důvodů zákon o služebním poměru upravuje služební volno jako nárokové, konkrétně se jedná o služební volno při překážkách ve službě z důvodu obecného zájmu dle § 68 zákona o služebním poměru, služební volno při důležitých osobních překážkách ve službě dle § 70 téhož zákona a služební volno k účasti na výběrovém řízení nebo k získání dalšího odborného požadavku dle § 72 téhož zákona. V jiných případech je poskytnutí služební volna závislé na rozhodnutí služebního funkcionáře, a to konkrétně v případě služební volna při studiu dle § 73 zákona o služebním poměru, které lze příslušníkovi na jeho žádost udělit, a dále v případě služební volna bez poskytnutí služebního příjmu podle § 76 zákona o služebním poměru, které lze příslušníkovi poskytnout jen tehdy, nebrání-li tomu vážný zájem služby. Podle § 75 odst. 2 zákona o služebním poměru je příslušník povinen o poskytnutí služební volna požádat, to neplatí v případě, jestliže mu překážka ve službě podle § 68 odst. 5 písm. c) nebo § 70 odst. 2 písm. a) až f) citovaného zákona nebyla předem známa. Z uvedeného ustanovení je patrné, že již zákon o služebním poměru vychází z předpokladu o nenadálosti a nepředvídatelnosti v případě některých důvodů pro nařízení služební volna. Nemůže-li je předem předvídat příslušník, jehož se týkají, tím spíše je nemůže předvídat a ovlivnit správní orgán, resp. příslušný služební funkcionář při nařizování služby přesčas.
46. Při hodnocení nařízení služby přesčas z důvodu nutnosti zástupu příslušníka, který čerpá služební volno, je třeba vycházet z kritéria, zda je důvod čerpání služební volna nepředvídatelný a náhlý. V takovém případě lze o naplnění důležitého zájmu služby zahrnujícího znak jisté výjimečnosti hovořit. Opačně je tomu v případě důvodu, o kterém se příslušný služební funkcionář dozvěděl s dostatečným předstihem. V případě čerpání služební volna z předvídatelného důvodu tudíž nařízení služby přesčas jinému příslušníkovi nebude v souladu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru (viz rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 27/2017-31).
47. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že ve dnech 1. 3. – 2. 3. 2013, 9. 6. – 10. 6. 2013, 3. 2. – 4. 2. 2014, a 19. 4. – 20. 4. 2014 byla žalobci nařízena služba přesčas za policisty, který v té době čerpali služební volno z důvodu ošetřování člena rodiny [§ 70 odst. 2 písm. f) zákona o služebním poměru] Soud dospěl k závěru, že služební volno z důvodu

ošetřování člena rodiny lze akceptovat jako důležitý důvod služby přesčas. Ve všech těchto případech se jedná o události, které nelze předem předvídat a počítat s nimi. Správní orgán, respektive příslušný služební orgán nemá možnost nikterak ovlivnit, zda uvedené okolnosti, pro něž je služební volno čerpáno, nastanou. Shodně tak správní orgán není schopen ovlivnit čerpání služebního volna příslušníky z uvedených důvodů, neboť se jedná, jak již soud uvedl výše, o služební volno, na něž má příslušník nárok. V případě služebního volna z důvodu ošetřování člena rodiny zákon o služebním poměru vychází z předpokladu, že se jedná o okolnosti, které ani samotnému příslušníkovi zpravidla nebudou známy předem a nebude je moci předvídat, jelikož v ustanovení § 75 odst. 2 zákona o služebním poměru stanovuje, že v takových případech příslušník není povinen o poskytnutí služebního volna požádat.

48. *Na základě výše uvedeného lze učinit další dílčí závěr, že nařízení služby přesčas žalobci ve dnech 1. 3. – 2. 3. 2013, 9. 6. – 10. 6. 2013, 3. 2. – 4. 2. 2014 a 19. 4. – 20. 4. 2014 bylo v souladu se zákonem.*

4) Rok 2012 a kumulace nepřítomností

49. Soud dále přistoupil k posouzení důvodu absence jiných příslušníků v roce 2012. Předložené podklady neumožňovaly posouzení, zda ten který důvod nepřítomnosti policisty, za kterého byl žalobce velen do služby přesčas, obstál v rámci nařizování služby přesčas podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, neboť nebylo určitelné, za kterého konkrétního policistu žalobce sloužil.
50. Správní orgány v tomto ohledu v souvislosti s výkazem služeb přesčas žalobce v roce 2012 zdůrazňovaly skutečnost, že šlo o kumulaci nepřítomností více příslušníků. NSS se k posuzování zdůvodnění služby přesčas kumulací nepřítomností jiných policistů vyjádřil v rozsudku ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32, na který navázal rozsudkem ze dne 25. 7. 2018, č. j. 9 As 133/2017-35. Z uvedených rozsudků vyplývá, že u každého z posuzovaných dní je nutno „nejprve provést rozbor toho, zda jednotlivé dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků uvedené správními orgány (dovolená, pracovní neschopnost, služební volno, jazykový kurz atd.) by bylo možno akceptovat jako důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas u příslušníka, který má nepřítomné příslušníky zastoupit. A po takto provedeném rozboru jednotlivých dílčích důvodů provést u každého dne, kdy žalobci byla nařízena služba přesčas, hodnocení, zda obстоjí odůvodnění správních orgánů poukazujících na kumulaci nepřítomností celé řady příslušníků chybějících ze široké palety důvodů“. (viz bod [23] rozsudku NSS, č. j. 9 As 133/2017-35). K samotné kumulaci nepřítomností NSS ve svém rozsudku č. j. 9 As 258/2017-32 (viz bod [52]), rozdělil dny, kdy byla nařízena služba přesčas typově na dvě kategorie, a to na:
- dny, kdy počet příslušníků, jimž byla nařízena služba přesčas, byl vyšší než počet příslušníků, kteří nemohli daný den nastoupit do služby z důvodu, pro který je možno pro jejich zástup nařídit jinému příslušníkovi službu přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena;
 - dny, kdy počet příslušníků, jimž byla nařízena služba přesčas, byl stejný nebo nižší než počet příslušníků, kteří nemohli daný den nastoupit do služby z důvodu, pro který je možno pro jejich zástup nařídit jinému příslušníkovi službu přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena.

51. K posouzení nařízení služby přesčas žalobci v roce 2012 soud z jednotlivých důvodů nepřítomnosti jiných příslušníků ve dnech 1. 1. – 2. 1., 11. 2. – 12. 1., 15. 2. – 16. 2., 5. 3. a 16. 3. – 17. 3. ověřil v plánech služeb doložených na CD, a v některých případech též příslušnými žádankami policistů, že dne 1. 1. – 2. 1. 2012 bylo důvodem absence policistů v sedmi případech čerpání dovolené. V případech čerpání dovolené lze v souladu judikaturou NSS – z důvodu větší přehlednosti podrobně rozebranou níže v souvislosti s roky 2013 a 2014 – obecně konstatovat, že by nebyl dán důvod výjimečnosti, který by opravňoval služební orgán nařídit službu přesčas žalobci v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Současně však v ten samý den byli zbylí dva nepřítomní policisté v pracovní neschopnosti, což naopak v souladu s odkazovanou judikaturou NSS představuje důležitý důvod pro nařízení služby přesčas. Obdobně tomu bylo i dne 11. 1. – 12. 1. Oproti tomu, jediné dne 15. 2. – 16. 2. byla absence nahrazovaných příslušníků odůvodněna pouze jedním – stejným důvodem, a to čerpáním dovolené, což je podloženo i příslušným počtem žádanek ve správním spisu. Ve dvou zbylých dnech, tj. 5. 3. a 16. 3. – 17. 3., kdy žalobce sloužil nařízenou službu přesčas, byl kromě čerpání dovolené a pracovní neschopnosti, dalším důvodem nepřítomnosti policistů též důvod čerpání služebního volna. V případě 5. 3. byl důvodem čerpání služebního volna ošetřování člena rodiny, což je dle stanovených kritérií přezkumu v judikatuře NSS důvod způsobilý k nařízení služby přesčas v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Ve dne 16. 3. – 17. 3. čerpali služební volno celkem tři policisté, dva z důvodu studia, třetí z důvodu dárčovství krve. Soud s odkazem na kritéria přezkumu vymezená aktuální judikaturou NSS konstatuje, že služební volno z důvodu ošetřování člena rodiny, jakož i z důvodu obecného zájmu, pod který zákon o služebním poměru řadí i dárčovství krve [viz § 68 odst. 5 písm. a) zákona o služebním poměru] naplňují důležitý zájem služby, pro který lze nařídit službu přesčas v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru.
52. Pokud byla ale služba nařízena z důvodu poskytnutí služebního volna z důvodu studia jiného příslušníka, nelze tento důvod nepřítomnosti považovat za nepředvídatelný či náhlý, a tudíž umožňující nařídit službu přesčas jinému příslušníkovi. Jedná se o důvod absence, který je služební funkcionář schopen předem předvídat, neboť se jedná o služební volno, o jehož poskytnutí musí příslušník předem požádat a služební funkcionář teprve po posouzení takové žádosti rozhodne, zda služební volno příslušníkovi udělí či nikoliv. Služební volno při studiu nepředstavuje volno, na které by vznikal při splnění určitých podmínek nárok, nýbrž se jedná o volno, které pouze „příslušníkovi lze na jeho žádost udělit.“ Je proto na služebním funkcionáři, aby mj. po zohlednění personální situace, případně rozhodl, že žádosti nevyhoví. Předvídatelnost absence z posuzovaného důvodu plyne také z toho, že služební volno při studiu dle § 73 zákona o služebním poměru není příslušníkům poskytováno z důvodu libovolného studia, nýbrž pouze pro vykonání studia „*kteřé je nezbytné pro výkon služby*.“ Služební funkcionář proto nepochybně musí být schopen mít přehled o tom, kolik příslušníků útvaru takové studium právě absoljuje a lze tudíž očekávat, že budou o dotčené služební volno žádat. Je záležitostí příslušného služebního funkcionáře, aby přijal taková opatření, aby žádosti o studijní volno byly příslušníky podávány s dostatečným časovým předstihem, a služebním funkcionář je tak byl schopen zohlednit při plánování směn.
53. Z výše uvedeného plyne, že kromě služby přesčas nařízené žalobci dne 15. 2. – 16. 2. 2012 (k tomu podrobněji viz dále), která byla nařízena z důvodu čerpání dovolené dvěma příslušníky, jakožto důvodu, který není považován za důležitý v zájmu služby, šlo v ostatních dnech vždy současně jak o důvody nařízení služby přesčas, které jsou

judikaturou správních soudů považovány za důvody v důležitém zájmu služby ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, tak o důvody, které v tomto světle neobstojí. Soud však nemohl ve vztahu k roku 2012 přistoupit k dalšímu kroku posouzení důvodu kumulace absencí, jak jej vymezila aktuální judikatura NSS, neboť z podkladů, které jsou obsahem správního spisu, nelze jednoznačně zjistit, kolik policistů bylo ve který den veleno do služby přesčas za nepřítomné příslušníky z důvodu, pro který bylo možno nařídít neplacenou službu přesčas, ani kolik jich bylo veleno do služby přesčas celkově. Správní spis sice obsahuje kopie listů z knih služeb, avšak tyto listy v převážné většině případů obsahují pouze seznam hodnotí a jmen příslušníků nepřítomných se zkratkou označující důvod nepřítomnosti, a seznam hodnotí a jmen příslušníků velených do služby na různé konkrétní objekty, poznámku, pokud byli z jiné organizačně vymezené skupiny, případně údaj o datu pohotovosti či výpomoci. Z takto poskytnutých údajů ale soud nebyl schopen zjistit, kteří konkrétní příslušníci, nejen ti, kteří nepatřili do skupiny žalobce, vykonávali službu přesčas, a jaký byl tedy poměr počtu chybějících příslušníků, jejichž zástup byl odůvodněn nařízením služby přesčas bezplatně, a počtu celkově povolovaných příslušníků do služby přesčas. Uvedené závěry se ostatně vztahují i na posouzení důvodu kumulace nepřítomností v letech 2013 a 2014.

54. *Lze tak učinit další dílčí závěr, že napadené rozhodnutí je v této části nepřezkoumatelné a jsou důvodem pro jeho zrušení.*

5) *Zvýšené bezpečnostní riziko*

55. Soud dále zkoumal případy, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas v souvislosti se zvýšeným bezpečnostním rizikem, či z důvodu bezpečnostní akce. V souvislosti s tímto přezkumem NSS ve zrušujícím rozsudku č. j. 4 As 84/2018-27 uvedl, že je především nutné zabývat se charakterem jednotlivé bezpečnostní akce a odkázal na svůj dřívější rozsudek č. j. 9 As 27/2017-31, podle kterého bezpečnostní zajištění českého předsednictví v Radě Evropské unie bylo důvodem k nařízení služby přesčas, „šlo o výjimečnou akci, která vyžadovala mimořádné nároky na zajištění bezpečnosti z hlediska množství delegací a rozšířeného okruhu chráněných objektů. Šlo navíc o akci časově omezenou, byť půlroční, pro kterou nemá význam trvale zvětšovat kapacity policie...“ (viz bod [38] rozsudku č. j. 9 As 27/2017-31).
56. K tomu soud nejprve uvádí, že předsednictví ČR v Radě Evropské unie probíhalo prvních šest měsíců roku 2009, a tedy tato bezpečnostní akce jako taková není předmětem v nyní posuzované věci. Pokud jde o charakter bezpečnostních akcí ve dnech, v nichž byla žalobci nařízena služba přesčas, z podkladů ve správním spisu vyplývá, že ve dnech 1. 2., 22. 2. a 7. 3. 2012 šlo o zajištění bezpečnosti zasedání vlády ČR, a tyto služby byly nařízeny v reakci na to, že 1. 2. 2012 byl na Úřad vlády doručen anonymní dopis s výhružkou smrti představitelům vlády. V následujících dnech, kdy zasedala vláda, tak bylo potřeba posílit výkon služby z důvodu přetrvávajícího nebezpečí. *V těchto případech tak lze souhlasit se žalovaným, že zesílení ochrany objektu a představitelů vlády bylo mimořádnou událostí, jejíž nutnost nebylo možno předvídat. To platí i pro nařízení služby přesčas žalobci ve dnech 15. 2. – 16. 2. 2012, kdy sice žalobce sloužil za policisty, kteří čerpali dovolenou, avšak v době zvýšeného bezpečnostního rizika chráněných osob a objektů.*
57. Z rozhodnutí správního orgánu I. stupně dále vyplývá, že dne 21. 3. 2012 byla na úřad vlády doručena zásilka s neznámým obsahem a dne 27. 3. 2012 byla v prostoru před Úřadem vlády zadržena osoba, čímž správní orgány odůvodnily potřebu posílení výkonu

služby a nařízení služby přesčas žalobci dne 28. 3. 2012. *I v tomto případě tak dle názoru soudu byla služba přesčas řádně odůvodněna a důvod jejího nařízení představuje nepředvídatelnou a náhlou situaci.*

58. V roce 2014 byl žalobce velen do služby přesčas z důvodu bezpečnostních akcí nebo zvýšených bezpečnostních rizik v reakci na existující nedostatek příslušníků pro výkon služby. Šlo o služby ve dnech 16. 1. a 4. 8. Dle odůvodnění správního orgánu I. stupně došlo v uvedené době k rychlému fyzickému snížení počtu příslušníků, což znamenalo, že v lednu 2014 fyzicky chyběli 4 příslušníci pro výkon služby a v srpnu 2014 dva. V těchto případech soud však neshledal důvod důležitého zájmu služby, neboť dle judikatury NSS důležitý zájem služby nelze shledat v dlouhodobém až trvalém nedostatku příslušníků. Podle závěrů NSS v rozsudku č. j. 4 Ads 11/2013-41 *„výjimečným případem umožňujícím nařízení služby přesčas v důležitém zájmu služby však není dlouhodobý či trvalý nedostatek příslušníků útvaru bezpečnostního sboru, neboť v takovém případě služba přesčas ztrácí svůj mimořádný charakter a stává se z ní pravidelný způsob zajištění plnění úkolů bezpečnostního sboru. Nedostatečné personální obsazení příslušného útvaru bezpečnostního sboru tak nepředstavuje relevantní důvod pro nařízení služby přesčas. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani poukaz stěžovatelky na zásadní redukci počtu příslušníků Policie České republiky, v důsledku níž nelze zajistit základní činnosti tohoto bezpečnostního sboru bez nařizování výkonu služby přesčas. Nemožnost bezpečnostního sboru zajistit úkoly uložené mu zákonem využitím základní doby služby v týdnu a toliko výjimečným nařizováním služby přesčas nelze překlenout porušováním podmínek pro nařizování přesčasové služby k tíži jeho příslušníků.“* (srov. též rozsudek NSS č. j. 6 Ads 151/2011-126).

59. Pokud jde o bezpečnostní akci „Pražský hrad“ dne 28. 8. 2014, kdy byl žalobce velen do služby přesčas z důvodu návštěvy I. místopředsedy Čínské lidové republiky na Pražském hradě, lze souhlasit se žalovaným, že v takovém případě představovala tato akce mimořádnou událost, avšak její konání muselo být služebním orgánem, který plánuje služby, zcela jistě známo jistou dobu dopředu, a tedy tato akce byla předvídatelná, nesplňovala tak kritérium nahodilosti.

6) Nedostatek personálního zajištění útvaru

60. Žalobce dále v žalobě namítal, že mu byla služba přesčas pravidelně nařizována z důvodu dlouhodobého nedostatku personálního obsazení útvaru.
61. To ostatně připustil i sám správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí, zejména při odůvodňování služby přesčas žalobce v roce 2014 v souvislosti s bezpečnostními akcemi a zvýšenými bezpečnostními riziky. K tomu je nutno dodat, že z vyjádření žalovaného i z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že na konci roku 2011 byla ve skupině 4 neobsazená systemizovaná služební místa. K 1. 1. 2012 se podařilo 3 místa obsadit a jedno místo zůstávalo neobsazené minimálně dále v průběhu ledna. Z odůvodnění rozhodnutí též vyplývá, že v roce 2013 bylo po většinu dnů (v rámci období ledna až poloviny dubna), kdy byla žalobci nařízena služba přesčas, jedno systemizované služební místo neobsazené. Do ledna 2014 údajně došlo nezaviněně k rychlému snížení počtu policistů, v této době byla vykazována 4 neobsazená systemizovaná služební místa. V době od ledna do dubna 2014 chyběli skupině postupně 3 příslušníci, v červnu 2014 dva.
62. NSS se k této otázce vyjádřil ve zrušujícím rozsudku v bodech [19] a [20], kde uvedl, že *„pro posouzení dostatečnosti personálního zajištění útvaru nebylo rozhodné, kolik systemizovaných míst nebylo obsazených, avšak jestli počet sloužících příslušníků odpovídal*

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

skutečné potřebě a umožňoval plnění běžných úkolů útvaru jen s výjimečným využitím služby přesčas. Městský soud v Praze sice v odůvodnění rozsudku uvedl, že žalobce naplňoval nejvyšší zákonem dovolený počet přesčasových hodin několik let za sebou, to by však mohlo prokazovat personální nedostatečnost žalobcova útvaru jen v řetězci dalších skutečností. Bez dalšího dokazování, toliko z okolností, které Městský soud v Praze uvedl v odůvodnění rozsudku, proto nelze učinit závěr, že žalobcův útvar byl nedostatečně personálně obsazen.“ Přestože tedy nelze učinit závěr o dlouhodobém nedostatku personálního zajištění pouze s ohledem na počet neobsazených systemizovaných míst, z odůvodnění napadených rozhodnutí, provedeného dokazování i praxe správních orgánů při nařizování služeb přesčas lze dovodit, že útvar žalobce měl dlouhodobě potíže zajistit potřebný počet příslušníků k výkonu i svých běžných úkolů, což prokazuje též odůvodnění nařízení služby přesčas žalobci ve dnech 16. 1. a 4. 8. 2014, kdy v těchto dnech správní orgány neuvedly jako důvod nařízení služby přesčas žádné zvýšené bezpečnostní riziko anebo bezpečnostní akci, která by vyžadovala posílení služby. V těchto dnech se tedy jednalo o pouhé doplnění obvyklého stavu policistů potřebného k plnění běžných úkolů útvaru.

63. Žalovaný přitom soudu nepředložil podklady, z nichž by vyplývalo, kolik policistů je skutečně potřeba k zajištění běžného výkonu služby v daném útvaru a současně soudu nepřisluší, aby tento počet odhadl sám. Tato skutečnost nevyplynula ani z kopií listů z knih služeb, jak soud již uvedl výše. Vzhledem k tomu nelze ve vztahu k ostatním dnům, vyjma 16. 1. a 4. 8. 2014 jednoznačně uzavřít, že útvar žalobce trpěl dlouhodobým nedostatkem, v jehož důsledku byla žalobci nezákonně nařízena služba přesčas, a to zejména v situaci, kdy existovaly další relevantní důvody, pro které mu služba byla nařízena (nemoc jiného příslušníka, čerpání nárokového služebního volna, zvýšené bezpečnostní riziko, apod.).

V. Závěr a náklady řízení

64. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud žalobou napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1, 4 s.ř.s. zrušil z části pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, z části pro nezákonnost, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
65. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, soud mu proto přiznal náklady za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a odměnu za zastupování advokátem, která je tvořena 3 úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení, žaloba, vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného (§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 1 a), d) vyhl. č. 177/1983 Sb.], dále 3 režijními paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), tedy celkem 13 200 Kč (3.000 + 10 200 Kč).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost **ve lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na hlavní straně jeho internetových stránek www.nssoud.cz v rámečku Rychlé odkazy – Úhrada soudních poplatků.

Praha 31. října 2018

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu